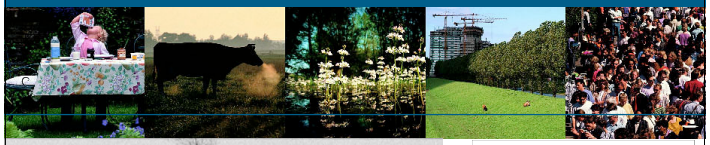
Houden van Hennen
Methodisch ontwerpen in concept vorming

Innonet 6 dec 2004

Verantwoorde Veehouderij

landbouw, natuur en voedselkwaliteit

Presentatie

- Achtergrond project HvH
- Aanpak
  - Interactief ontwerpen
  - Methodisch ontwerpen
- Discussie
  - Ontwerp aanpak irt concept vorming
  - Resultaat en eigenaarschap

ANIMAL SCIENCES GROUP WAGENINGEN UR

Achtergrond project HvH

- LNV:
  - Beleid Transitie Duurzame Veehouderij (P 414)
  - Verbod op legbatterij (2012); verbod snavelkappen (2006),…
- WUR
  - Van analyse naar synthese en ontwerpen
  - Uitgangspunten:
    - natuurlijkheid als mede-ordening
    - Robuustheid
- Kernprojectteam
  - Groot Koerkamp, Bos, v Wijk , van der Kroon, v Ruth, Kommer, De Greef, v Hierden

ANIMAL SCIENCES GROUP WAGENINGEN UR

Doelstelling

- Inspirerend concept voor een maatschappelijke geaccepteerde leghennenhouderij

ANIMAL SCIENCES GROUP WAGENINGEN UR

De uitdaging

- Veel onbekende variabelen van heterogene aard
- Wat is precies het probleem?
  En wie is de eigenaar?
- Wat is maatschappelijk geaccepteerd?
- Wat is/van wie is 'natuurlijkheid' en 'robuustheid'?
- Methodisch ontwerpen: hoe doe je dat?
  En dan nog interactief?

ANIMAL SCIENCES GROUP WAGENINGEN UR

Projectaanpak

- Verschillende deelaanpakken:
  - Teamvorming
  - Communicatie
  - Interactie met relevante groepen ,…

Maar centraal stonden

- Interactief en Methodisch ontwerpen

ANIMAL SCIENCES GROUP WAGENINGEN UR

Projectopzet: vijf hoofdfasen

- 0. Voorbereiding en start (jan-mrt 2003)
- 1. Kennis, netwerk, ideaaltypen en waarden
- 2. Strategische probleemdefinitie
  en programma van eisen
- 3. Methodisch ontwerpen
- 4. Communicatie, commitment en afronding

ANIMAL SCIENCES GROUP WAGENINGEN UR

Wat is MO (methodisch ontwerpen)?

- Van oorsprong Delftse aanpak
  - Analyseren welke eisen aan het te ontwerpen systeem worden gesteld
- HvH: MO gecombineerd met interactie
  - Proces draagt bi aan legitimatie van oplossing

ANIMAL SCIENCES GROUP WAGENINGEN UR

Methodisch ontwerpen

- Oorsprong: bouwwereld
- Fundament: behoeften --> functies
  - i.p.v. denken vanuit oplossingen
- Twee hoofdfasen:
  - Definitiefase
  - Ontwerpfase
- 80% van het werk in definitiefase

ANIMAL SCIENCES GROUP WAGENINGEN UR

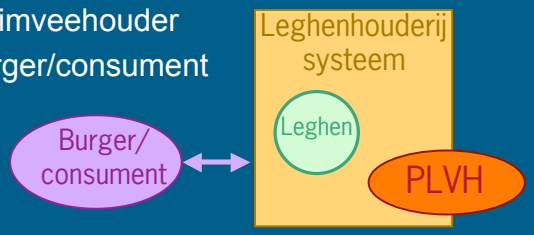
Definitiefase

1. Breng de omgeving in kaart en splits het onderwerp op.
2. Beschrijf wat de onderdelen willen of nodig hebben (behoeften)
3. Beschrijf wat het onderdeel doet om in deze behoeften te voorzien (te vervullen functies)
4. Beschrijf de kwalitatieve en kwantitatieve rand voorwaarden bij de functies (eisen)

ANIMAL SCIENCES GROUP WAGENINGEN UR

Analyse Hoofdrolspelers

- Leghen
- Pluimveehouder
- Burger/consument

Voorbeeld van BuitenNestEieren

ANIMAL SCIENCES GROUP WAGENINGEN UR

Behoeften hoofdrolspelers: Pluimveehouder

BuitenNestEieren

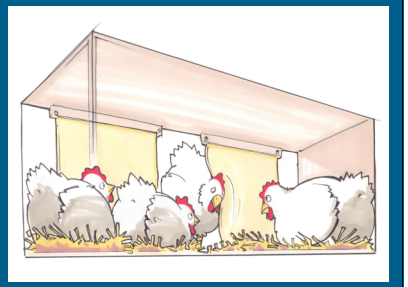
- Toetsing eis;
  minder Buitennesteieren gerelativeerd
- Doorvragen; vroeg op en veel werk

- Pluimveehouder:
  - Minder buitennesteieren
  - Minimale arbeid
  - Buitennesteieren snel lokaliseren

ANIMAL SCIENCES GROUP WAGENINGEN UR

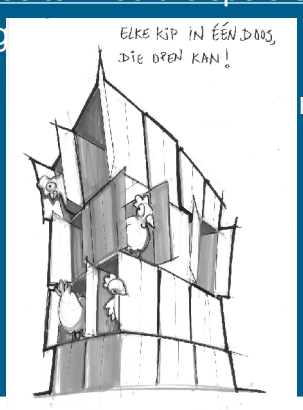
Behoeften hoofdrolspelers: Leghen

- Leghen:
  - Nest inspecteren
  - Beschutting
  - Ei leggen wanneer ze moet
  - Met meerdere hennen tegelijk

ANIMAL SCIENCES GROUP WAGENINGEN UR

Behoeften hoofdrolspelers: Burg

Burger/Consument

- Kip behoefte aan privacy
- Kindersessie:
  'Iedere kip eigen kamer'

ANIMAL SCIENCES GROUP WAGENINGEN UR

Eindresultaat definitiefase: programma van

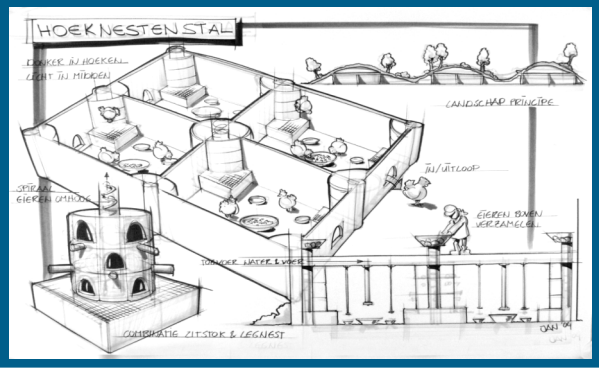

Ontwerpfase

5. Bedenk veel oplossingen voor de te vervullen behoeften (deeloplossingen)
6. Combineer de oplossingen in structuren. (structuuroplossingen)
7. Toets de structuren aan het programma van eisen.

ANIMAL SCIENCES GROUP WAGENINGEN UR

Creatieve sessies: deeloplossingen

ANIMAL SCIENCES GROUP WAGENINGEN UR

Structuuroplossingen

Functie 1	Alt #1	Alt #2	Alt #3	Alt #4	Alt #5
Functie 2	Alt #1	Alt #2	Alt #3	Alt #4	Alt #5
Functie 3	Alt #1	Alt #2	Alt #3	Alt #4	Alt #5
Functie 4	Alt #1	Alt #2	Alt #3	Alt #4	Alt #5
Functie 5	Alt #1	Alt #2	Alt #3	Alt #4	Alt #5
Functie 6	Alt #1	Alt #2	Alt #3	Alt #4	Alt #5
Functie 7	Alt #1	Alt #2	Alt #3	Alt #4	Alt #5
Functie 8	Alt #1	Alt #2	Alt #3	Alt #4	Alt #5

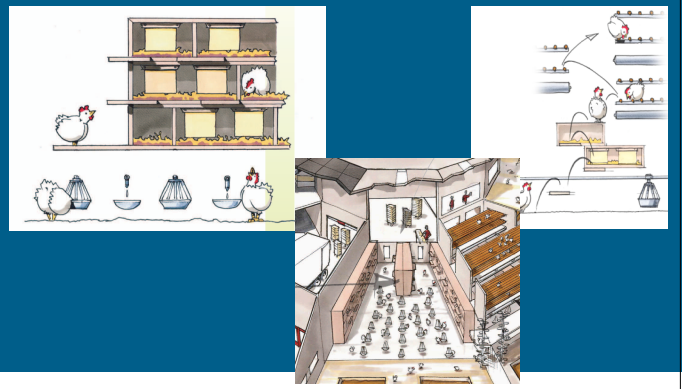
ANIMAL SCIENCES GROUP WAGENINGEN UR

Structuuroplossingen

Functie 1	Alt #1	Alt #2	Alt #3	Alt #4	Alt #5
Eieren met weinig arbeid verzamelen	Alt #1	Alt #2	Alt #3	Alt #4	Alt #5
Beschutting bij eileg	Alt #1	Alt #2	Alt #3	Alt #4	Alt #5
Privacy	Alt #1	Alt #2	Alt #3	Alt #4	Alt #5
Functie 5	Alt #1	Alt #2	Alt #3	Alt #4	Alt #5
Functie 6	Alt #1	Alt #2	Alt #3	Alt #4	Alt #5
Functie 7	Alt #1	Alt #2	Alt #3	Alt #4	Alt #5
Functie 8	Alt #1	Alt #2	Alt #3	Alt #4	Alt #5

ANIMAL SCIENCES GROUP WAGENINGEN UR

Nestgelegenheid

ANIMAL SCIENCES GROUP WAGENINGEN UR

Methodisch ontwerpen in HvH

- Grondige analyse behoeften hoofdrolspelers
- PvE toetsen bij belanghebbenden
- Inzet van creativiteit en kennis belanghebbenden
- Oplossingen kiezen die in meerdere behoeften voorzien, bv. door functionele compatibiliteit

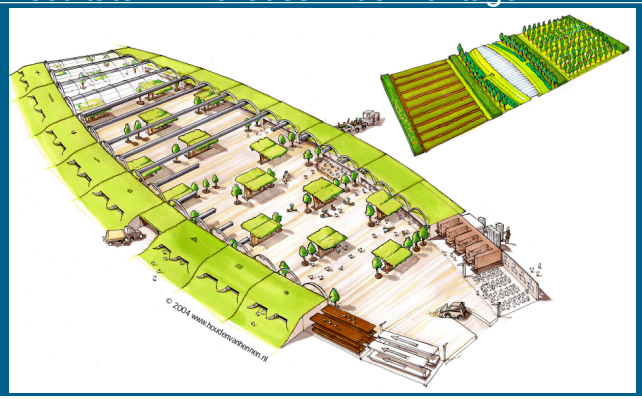
ANIMAL SCIENCES GROUP WAGENINGEN UR

Resultaten HvH

ANIMAL SCIENCES GROUP WAGENINGEN UR

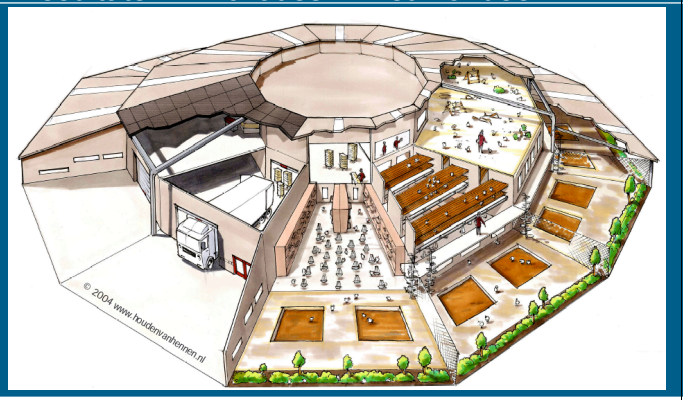

Resultaten: innovaties in de Plantage

ANIMAL SCIENCES GROUP WAGENINGEN UR

Resultaten: innovaties in Het Rondeel

ANIMAL SCIENCES GROUP
WAGENINGEN UR

Effecten ?

- Wat is blijven hangen & bij wie?
  - Bekendheid project: groot
  - Gedeeltelijk 'negatieve' publiciteit (pluimveehouders)
  - 'Onzichtbare effecten op termijn'

ANIMAL SCIENCES GROUP
WAGENINGEN UR

Resultaten: pers

Resultaten: effecten i.r.t. transitie (2)

- Kritische opinies & reacties:
  - Luchtfietserij – 'te ver vooruit voor de praktijk'
  - 'Wageningen' heeft weer iets bedacht …
  - Angst dat LNV / DB normen aanpassen o.b.v. HvH
  - Onrecht kooihouders: markt vs. beleid
  - 'Terug naar af' (uitloopproblemen! – rol kennis)
  - Wel naar plvh geluisterd, maar niets mee gedaan
  - Robuustheid verdient verdere uitwerking

ANIMAL SCIENCES GROUP
WAGENINGEN UR

Wie gaan er mee verder?

Wie gaan er mee verder?

Praktijk
- Systeembouwer – unit Rondeel
- Biologische pl.vh. – concept Plantage
- pl.vh. – educatief eiercentrum
- Onderdelen zijn bruikbaar!

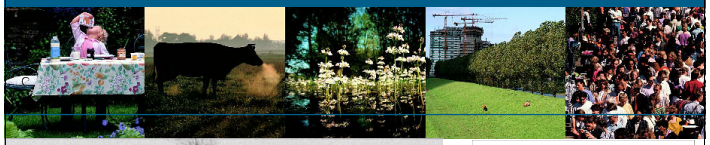
Onderwijs!
- Leerstof & modules

Overig
- Pluimveemuseum Barneveld
- Hoenderclubs

Helaas …..

Reacties en hoe verder?

Verantwoorde Veehouderij

landbouw, natuur en voedselkwaliteit

Ervaringen methodisch ontwerpen HvH

- Positief:
  - Uitstellen ontwerp en nadruk op behoeften leidt tot betere analyse, en wegtrekken uit acute heden
  - Structuur geeft ruimte voor interactiviteit
  - Structuur biedt ruimte om verschillende behoeften naast elkaar te laten bestaan (bv plvh/DB)
  - Tussenproducten (bv PvE) herbruikbaar
  - Mooi midden tussen visionair denken en praktisch ontwerpen.

ANIMAL SCIENCES GROUP WAGENINGEN UR

Ervaringen methodisch ontwerpen HvH

- Lastig:
  - Kwalitatieve en vage behoeften lastig om te zetten in concrete functies en eisen
  - Structuuroplossingen intern gemaakt: herkenbaarheid bijdrage belanghebbenden vermindert
  - Opdrachtgeverschap diffuus: ondanks interactiviteit toch zwaar accent door team op prioriteiten
  - Tijd ontbrak voor voldoende iteratie tussen ontwerpfase en definitiefase.

ANIMAL SCIENCES GROUP WAGENINGEN UR

Aanpak irt concept

- HvH methodische aanpak om “concept” te ontwikkelen?
  - Behoeften en functies als uitgangspunt
    - VGL. Interactive Technology Assessment
  - Huidige perceptie bij actoren als uitgangspunt voor Vgl DTO
  - Onderzoekers dominant
    - Eigenaarschap?

ANIMAL SCIENCES GROUP WAGENINGEN UR

Aanpak MO irt concept

- Voordelen vs nadelen MO ?
  - Mbt integratie niveau concept
  - MBT Begripsvorming actoren
  - Eigenaarschap en Draagvlak
  - Wanneer wel en wanneer niet bruikbaar?

ANIMAL SCIENCES GROUP
WAGENINGEN UR